

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s poštnim nadomestiljem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam pojal, plača za leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravištvo "Slovenskega Gospodarja" v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje "Katol. Slovenskega društva" dobivajo list brez posebnih naročil. — Posamezni listi stanejo 10 via. — Uredništvo: Korodška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravištvo: Korodška cesta šte. 5, vsprejema naročila, inserate in reklamacije. — Za večkratne oglašne primeren popust. Inserati se sprejemajo do torka spoldne. — Ne zaprite reklamacije s poštno presto.

Današnja številka obsega 10 strani in prilogo „Naš Dom“.

Deželni zbor štajerski.

Zasedanje štajerskega deželnega zbora je končano. Vsakdo mora priznati, da so naši poslanci postavili svojega moža in neumorno razkrivali potrebe in želje spodnještajerskega slovenskega ljudstva. Mnogokaj so dosegli, mnogokaj spravili za nekaj korakov bližje do uresničenja, da pa niso mogli vsega doseči, to ni njihova krivda. Razven Boga ni nihče vsemogočen, ljudje pa morejo le to storiti, kar je v njihovih močeh. Upamo, da bodo deželni poslanci tudi sedaj stopili pred svoje volilce ter jim poročali o tem, kar se je dogodilo v deželni zbornici.

Železnica Maribor--Zeleni Travnik.

Mariborski nemški poslanci Neger je stavil predlog, da se dovoli deželna podpora za zgradbo železnice Maribor--Zeleni Travnik. Podpiral ga je v imenu svojih slovenskih tovarišev, ki zastopajo mariborski okraj, dr. Korošec. Kazal je na veliko nevarnost, ki preti mestu Maribor, ako se zgradi železnica Maribor--Zeleni Travnik čez Radl v Vuzenico. Potem bo veliko osebnega in blagovnega prometa za Koroško in Tirolsko šlo po tej železnici in ne več čez Maribor. Njegov predlog se je izročil železniškemu odseku, toda malo upanja je, da bo dala dežela kaj podpore. Nemci nebože dati za to železnico nič. Ljudstvo, ki prebiva v teh krajih, rado skili v nemškutarski tabor, čeprav so tam njegovi nasprotniki. Zato ga tepejo nemški politiki s skorpionji in mu dajejo namesto kruha kamenje. Tako se godi vsakemu, ki ne stoji na lastnih nogah, ampak kot slabše lazi za tuji.

Deželno zbornico oblegajo.

Dne 25. februarja je bilo v obrtnem odseku sklepanje o Piškovem predlogu zaradi obrtnih olajšav. Vsled tega je prišla cela truma zidarskih in tesarskih mojstrov v zbornico, kjer so se neprenehoma posvetovali s člani obrtnega odseka ter uplivali na-nje v svojem smislu. Naši slovenski člani so stali trdni kakor zid. V odseku je bila velika razprava, katere sta se vneto udeleževala naša člana odseka, Roškar in dr. Benkovič. Nemški člani jima niso bili kos, posebno pa jih je zmedlo izborno pravno znanje dr. Benkoviča. Tako se je zgodilo, da je bil v odseku sprejet slovenski predlog zaradi olajšav. Toda kako bo v zbornici?

Regulacija Drave.

Predlog zaradi regulacije Drave kakor smo že označili v zadnji številki, je bil v deželni zbornici soglasno sprejet. Poročal je o njem poslanec Pišek. Govoril je za predlog tudi poslanec Ozmeč. Pozdravljal je zakon ter pozival vlado, naj regulacijo pospeši, ker je veliko vasi, travnikov in gozdov ogroženih. Navajal je, da je Drava v zadnjih 20 letih svojo strugo za 1 km globoko proti Štajerski pomaknila in da je trpela vsled tega največ škoda občina Obrež.

Za Šmarski okraj.

Poslanec Vrečko je v zvezi s svojimi tovariši zahteval, da se ustanovi v Šmarskem okraju deželni vzorni vinograd in sicer, če možno, na Ponikvi. V soboto, dne 28. februarja, je ta predlog utemeljeval. Začel je v slovenskem jeziku ter potem v nemškem nadaljeval, da je treba deželi podpirati vinogradništvo v Šmarskem okraju. Ljudstvo je pridno in delavno, toda tudi dežela mu mora pomagati v boju za svoj obstanek.

Trbovlje.

V sobotni seji je utemeljeval dr. Benkovič svoj predlog, da se napravam društva za varstvo mladine v Trbovljah, ki vzdržuje 2 slovenska otroška vrta in gospodinjstvo šole, dovoli enkratna podpora 4000 K in vsakoletna podpora 1500 K. Predlog se je odkazal finančnemu odseku. Isti dan je utemeljeval dr. Benkovič tudi svoj predlog, da dovoli deželni zbor podporo za zgradbo vodovoda. Opozarjal je na velikost te občine, na njeno davčno moč, pa tudi na nesrečno bolezen tifus, ki se tako rad naseli v Trbovljah ter tirja tam svoje žrtve. Tudi ta predlog se je izročil soglasno finančnemu odseku.

Obrtne olajšave.

Slovenski poslanci dr. Korošec, Pišek, Roškar in tovariši so že pred več časom stavili predlog, da se paragraf 8 ognjegasnega reda izpremeni tako, da

bodo občinski zastopi upravičeni, dovoliti lastnikom hiš lastno in prosto snajenje dimnikov in ognjišč. Pri razpravi v odseku je poslanec dr. Benkovič kot poročevalec zahteval izvršitev tega predloga v polnem obsegu ter zahtevalo obširno utemeljil. Nemški poslanci mest in trgov so se temu odločno uprli in ugovarjali s tem, da bi nastala prevelika nevarnost za pomnožitev požarov, ako bi se dovolilo razun dimnikarjem v sklenjenih bivuliščih tudi zasebnim osebam neomejeno pometanje dimnikov. Poročevalec je branil predlog na celji črti, češ, saj so dovoljene tudi v drugih avstrijskih deželah v tem oziru dalekosežne olajšave, katere pa niso še nikjer prinesle slabih posledic. Tudi poslanec Roškar je posegel trikrat odločno v razpravo ter med drugim dokazoval, da varnost pred požari pač ni odvisna od tega, kdo da dimnik omete, ampak od tega, da je taisti dobro pometen. Dejstvo pa je, da ima vsak lastnik dovolj interesa na tem, da se varuje ne le lastne, ampak tudi svojih sovaščanov nesreče, zato si bo gotovo pravočasno svoj dimnik, peči in štedilna ognjišča, kar najhitreje osnažil. V teku razprave je zastopnik vlade izjavil, da je vlada voljna, priznati in dovoliti znižanje sedaj še veljavne 100-meterske razdalje med posameznimi stavbami v bodoče na 30 m kot merodajno za dovolitev od strani županstev za lastno pometanje dimnikov.

Nato je poslanec Roškar izjavil in predlagal: ako pri glasovanju prvotni predlog ne dobi potrebne večine, se naj zniža dištanca (razdalja) za zgoraj omenjeno dovolitev na 20metersko razdaljo stavb. Povdarjal je še posebej, da je v nekaterih okrajih dimnikarskih mojstrov glavno opravilo šikaniranje ljudstva in povzročanje neopravičenih stroškov in kazni, dimnike snažiti pa pošiljajo mnogokrat svoje učence same, ki pa svoje delo nikakor ne izvršujejo bolje, niti tako, kakor lastniki sami. Po končani obširni razpravi so poslanci mest in trgov pri glasovanju z enim glasom večine naše predloge ovrgli, oziroma preglasovali. Poslanec dr. Benkovič in Roškar sta priglasila manjšinski predlog, vsebujoč potrebne olajšave, in resolucijo, da na ta način vendar pride ta zadeva v zbornici v razpravo.

V seji dne 2. marca je prišlo v zbornici do razprave radi predloga naših poslancev radi obrtnih olajšav. Poročevalec je bil dr. Benkovič, kateri je priporočal, naj se predlog sprejme. Zoper predlog so govorili več nemških poslancev in tudi dr. Kukovec. Naš poslanec Roškar se je toplo zavzemal za sprejem predloge in je povdarjal, da je naš kmet mnogokrat primoran, kršiti postavlo glede obrtnih določb. Od Maribora do Radgone ni nobenega tesarskega mojstra in samo 2 studenčarja. Če se predlog sprejme, bo to v velik hasek kmečkemu ljudstvu. Roškarja so pridno podpirali tudi nemški krščansko-socialni poslanci. Predlog je bil pri poimenskem glasovanju sprejet s 37 proti 34 glasovom. Zanj so glasovali naši poslanci, krščanski socialci in veleposestniki. Proti pa nemški nacionalci in dr. Kukovec. Socialni demokratje so se glasovanja vzdržali. Tako je izpeljana zopet važna zahteva našega ljudstva. Hvala gre našim poslancem, da so se tako krepko zavzeli za to! (Upamo, da bo kdo izmed poslancev v prihodnji številki „Slovenskega Gospodarja“ natančno pojasnil podrobna določila o obrtnih olajšavah. Uredništvo.)

Predlogi slovenskih poslancev.

Dr. Jankovič je stavil predlog za podržavljenje okrajne ceste od Brežic do Slov. Bistrice. — Dr. Verstovšek in tovariši so stavili predlog glede izpremembe zakona za okrajne zastope. — Dr. Verstovšek je tudi interpeliral c. kr. namestnika radi kršenja zakona z ozirom na to, da ne razpiše volitev za razne razpuščene okrajne zastope. — Poslanec Ozmeč in tovariši so stavili vprašanje na deželni odbor, če mu je znano, komu se zaračunja ptujškega okrajnega zastopa vsakoletni prispevek 2000 K, ker deželni računski zaključki izkazujejo le enako visoke prispevke ptujške mestne občine. — Poslanec Novak in Pišek sta stavila interpelacijo na deželni odbor zaradi samonemških napisov na deželni železnici Poljčane--Konjice. — Poslanec Roškar in tovariši so stavili predlog proti razkosavanju kmetij.

Regulacija Mislinje.

Predlog dr. Verstovškega glede regulacije Mislinje, za katero je podrobni načrt že izdelan, naj dež. odbor tozadevna pogajanja konča in prispevek posta-

vi v proračun, se odkáže deželnokulturnemu (gospodarskemu) odseku.

Mirovna sodišča.

V seji dne 27. februarja se je sprejel zakon o posredovalnih uradih ali mirovnihih sodiščih. V razpravo sta posegla tudi poslanca Terglav in dr. Verstovšek. Poslanec Terglav je kot župan povedal iz skušnje, koliko dobrega lahko stori župan, če skuša ljudi spraviti mirnim potom. Dr. Verstovšek je v daljšem govoru razložil pomen tega velevažnega zakona, Nato se je predlog sprejel.

Sprememba občinskega volilnega reda za mesto Gradec.

V seji dne 2. marca je prišel v razpravo predlog, naj se volilni red za mesto Gradec spremeni in naj se volitve v bodoče vršijo po proporcionalnem načinu, to je, mandati se razdelijo sorazmerno po številu oddanih glasov posameznih strank. Pri tej priliki je poslanec dr. Benkovič utemeljeval svoj predlog, naj se poleg Gradca izpremeni volilni red v tem smislu (proporcionalno) tudi za spodnještajerska mesta Maribor, Celje in Ptuj, odpravi se naj tudi ustmena (javna) volitve v Celju in Ptuju. Poslanec dr. Negri je govoril proti temu in je v svojem govoru hudo napadel Slovence ter nas je sumničil, kakor bi Slovenci ne bili dovolj zvesti Avstriji. Rekel je: Nemci moramo paziti, da avstrijska armada ne bo že ob Dravi ali Savi prišla v sovražnikovo deželo. Proti temu očitku je imenoma naših poslancev Nemcu dr. Negriju krepko odgovoril dr. Verstovšek. Povdarjal je: Mi Slovenci to nesmiselno sumničenje odločno zavračamo. Slovenci smo že od nekdaj najzvestejši stražniki avstrijske države in bomo tudi ostali. (Odobrovanje pri Slovencih.) Predlog za spremembo graškega volilnega reda se je nato izročil posebnemu odseku, ki sestoji iz članov političnega in občinskega odseka. — Kakor je iz govorov nemških poslancev razvidno, se Nemci nas Slovencev silno bojijo. Strah in groza jih prevzameja pri sami misli, da bi morda v Mariboru, v Celju in Ptuju ali pa celo v Gradcu tudi prišli Slovenci v občinske odbore. Pa prišel bo čas, ko se bodo morali tudi temu privaditi.

Navodilo glede osebnodohodninskega davka.

(Spisal drž. in dež. poslanec Fr. Pišek.)

Davke plačevati je vedno nepriljetno in mnogokrat težavno. Vsak državljani, kateri ima male dohodeke, naj bi plačal malo, kateri pa ima velike, naj bi plačal tudi primerno višji davek, da boji načelo. Brez davka ne more obstati nobena država. Davčna oblast je večkrat drugega mnenja in se drži načela: Derem tega, ki se mirno pusti, in ščitim onega, ki vrišči in se brani.

Postavno in umestno je, da se za odmero osebne dohodnine uporablja katastralni čisti dohodek. Ta znaša na papirju res recimo 500, 800 ali 1000 K, a davčna oblast navadno domneva, da ima zemljiški posestnik še več dohodkov ter se ne ozira na elementarne nezdgođe, uime in nesreče. Davčna oblast, ki razmere sicer dobro pozna ter ima nastavljen svoje zaupnike, si misli: Če bo plačal, je prav, država potrebuje denarja. Če se z natančno utemeljeno priznanico ali prizivom brani, nima država nobene škode, in to tem manj, ker jih mnogo po nevednosti še plača kolek za rekurz. Jaz sem mnenja, da se od posestnika, kateri plačuje itak davek ter razne velike doklade in hišno razrednino, ne more zahtevati, da bi plačeval vrhu tega še osebno-dohodninski davek. To je krivično, kajti uradnik plača pri ravno isti svoti samo osebno-dohodninski davek, a nobenih doklad.

Dobro se še spominjamo, da se je l. 1896., ko se je vpeljala ta postava, javno pisalo, da ne bo za de' ta davek posestnikov, ki se bavijo samo s kmetijo, ker noben kmet nima 600 gld. čistega dohodka. Zadnja leta pa se slišijo od mnogih kmetov hude pritožbe, da se jim nalaga osebno-dohodninski davek. Krivično je, da se proti kapitalistom in industrijalcem ne postopa zdaleka tako strogo kakor proti kmetom. Kmet mora za vsak prostor, v katerem stanuje družina in delavci, plačevati hišno-razredni davek. Od 15.000 tovarniških poslopij v Avstriji se pa ne plačani ti vinar hišno-razrednega davka. Če ima kmet dobro letino ali kak izvanredni dohodek, se mu davek zviša, če pa je po umi

oškodovan, se mu za tisto leto ne odpiše. Občutne stroške povzročajo davčne oblasti strankam, ker jih kličejo v urade, kjer se jim dokazuje na njih veliko začudenje, da imajo dohodke, o katerih se jim še niti ne sanja. Ljudje na deželi, ki imajo še pogum in pa vstrajnost, da se s trdim delom mučijo in si v sedanjih težavnih razmerah kaj pridelayo ter skrbijo za živež, bi se morali od vseh strani države podpirati, ne pa z neopravičenimi davki težiti. Davčne oblasti ne pomislijo, da mora kmet plačevati visoke neposredne davke pri nakupu tovarniškega blaga, ker so vsled kartelov vsi pridelki, katere mora kmet kupovati, silno podraženi. Ogrski žid narekuje kmetu žitno ceno, dunajski žid nastavi ceno živini, socialni demokratje pa dolžijo kmeta, da je oderuh in vse draginje kriv samo on. Dolžnost vlade bi bila, da ne bi preobložila kmečkega stanu, kajti če pade on, pade tudi država. Imamo opravičene vzroke, se pritoževati proti davčnim oblastim in braniti napram prehudemu bremenu osebno-dohodninskega davka.

Poslanci S. K. Z. smo povodom razprave o novi vladni predlogi za osebno-dohodninski davek v državni zbornici energično zahtevali pravično davčno preosnovo in kakor pozneje sledi, tudi zdatne olajšave dosegli, da se kmečki in obrtni stan razbremenita, velekapitalisti pa pravično obdačijo. Ker zadnja leta davčne oblasti vedno huje pritiskajo z osebno-dohodnino, nameravam v prid in obrambo naših kmečkih posestnikov izpregovoriti o najvažnejših postavnih določilih in v lahko umljivih oblikah podati nekaj navodil in vzorcev, kako se naj ravna obrtniki in posestniki in kako naj izpolnjujejo napovedbe (priznalnice), katere bodo tekom meseca marca dobili od davčne oblasti za odmero osebno-dohodninskega davka. To navodilo naj služi našemu kmetu v olajšavo in pouk, da si lahko vsak dan izpolni priznalnico, ki je in mora biti postavna podlaga za odmero osebno-dohodninskega davka. Na podlagi izpolnjene priznalnice, oziroma priziva, mora naš kmet doseči, da se mu osebno-dohodninski davek ne predpiše, oziroma se mu izbrise, ali pa primerno zniža.

Kdo je dolžan, plačati osebno-dohodninski davek?

Vsak mož ali žena, kateri ima nad 1600 K letnega dohodka. Ravno to prvo postavno določilo se od mnogih krivo razume. Kot davku podvržen čisti dohodek velja namreč ne samo tisti dohodek (denar), ki ga dobimo po odpisu vseh stroškov koncem leta kot prihranek ter se lahko vložijo v hranilnico, temveč k temu spada vrednost denarja, ki ga potrebujemo za sebe in svojo družino, kakor za živila, obleko, stanovanje itd. Zaradi tega mora uradnik, ki porabi svojo plačo za hrano, obleko, stanovanje itd., plačati osebni davek, če si tudi koncem leta ni prihranil nobenega vinarja.

Kdo je dolžan, napoved izpolniti.

Kdor ima več kakor 2000 K čistega letnega dohodka, mora priznalnico izpolniti in davčni oblasti predložiti, in sicer tudi brez poziva davčne oblasti. Po paragrafu 204 pa le takrat, če dobi od davčne oblasti poziv, kdor ima čistega dohodka čez 1600 K, pa ne čez 2000 K, lahko napoved izpolni, ako sam hoče, postavno ni vezan tega storiti. Priporočam pa, da jo izpolni, ker si s tem lahko prihrani morebitne nadaljne situosti ali rekurze.

Izpolnite napoved pravilno in pravočasno!

Pri napovedi za odmero dohodninskega davka se v napovedi na ravno navedene, postavno dopustne odpiše dostikrat ne oziroma in zato se jih mnogo prepozno pritožuje, da morajo plačevati osebno dohodnino, kar se ne bi zgodilo, če bi bili priznalnico pravilno izpolnili. Posestnik, ki svojo napoved tako izpolni, da odstrani vse postavno dovoljene svote od čistega dohodka, s tem ne stori državi nobene krivice, ker se poslužuje samo svoje pravice, ki mu jo daje postava. Prepričan sem, da je pri nas zelo malo posestnikov, ki bi imeli 1600 K čistega dohodka po odbitku postavno določenih izdatkov. Nobenemu ni treba svojih dohodkov zamolčati, pač pa naj vsak vse izdatke navede v priznalnici, ki se po postavi smejo in morajo od čistega dohodka odpisati.

Svetujem tudi vam, dragi kmetje, da se držite natančno časa, določenega za vlogo izpolnjenih navodil ali rekurzov. Dostikrat se slišijo pritožbe, da davčne oblasti prestrogo postopajo, če se predpisani čas zamudi in priznalnica prepozno vložijo ter je tudi res, da se ravno z ozirom na zamujen čas odbije največ rekurzov in se morajo plačevati previsoke davčne svote. Meseca januarja* se napoved pravilno izpolni ter odpošlje okrajnemu glavarstvu (davčni oddelek).

Kedaj in kako se napoved predloži?

Meseca januarja pisмено na uradnem obrazcu; toda vsakemu je tudi prosto, osebno se oglašiti pri davčni oblasti in podati svojo izjavo na zapisnik.

Kakšni so dohodki?

V priznalnici je določiti gotove in negotove dohodke.

Gotovi dohodki so n. pr., če daš svoje posestvo, njivo, travnik, pašnik ali stanovanje v najem ter sprejemaš za to tisto leto gotov znesek. Negotovi dohodki so n. pr. iz gozdov ter se morajo priznati povprečno

* Z ozirom na to, ker se je novela o osebno-dohodninskem davku dne 25. januarja 1914 sklenila, se je za letošnje leto obrok za napoved do zadnjega aprila podaljšal.

po prinosu zadnjih dveh let. Tera zadnjega važnega določila se pa mnogi iz nevednosti ali vsled pritiska davčnih oblasti premalo poslužujejo.

Iz posestva se napovejo kot dohodki:

1. Dohodki iz prodanih pridelkov, n. pr. za živilo, zrnje, krmo, sadje, vino, zelenjavo, perutnino, mleko itd.

2. Vrednost potrebščin za lastno porabo, katere potrebuje kdo za sebe in svojo družino, n. pr. zrnje, moko, jajca, mleko, drva itd. Vsi ti domači pridelki, ki se doma porabijo, se naj napovedo skupno, in sicer povprečno za tisto ceno, kakor je doma v navadi. Vrednost pridelkov, ki se porabijo za gospodarstvo, n. pr. krma za živino, svinje, perutnino, se ne vpiše ne v dohodke in ne v izdatke.

3. Denarna vrednost servitutov (služnosti).

4. Dohodki iz kamnolomov, peska, ilovice (opekarni) itd.

5. Letna najemnina za posestva, travnike, njive, pašnike.

6. Dohodki iz gozdnih pridelkov, kakor različni les, oglje, strelja itd. (Dalje prihodnjič.)

Politični ogled.

— **Državni zbor.** Državni zbor je sklican v četrtek, dne 5. t. m., ob 11. uri dopoldne. Dnevni red je: 1. Poročilo davčnega odseka o zakonskem načrtu glede na olajšave pri hišnem razrednem davku (zdaj hišni davek). 2. Poročilo davčnega odseka o vladnem zakonskem načrtu glede na hišni davek.

— **Deželni zbori,** kateri so dosedaj zborovali, so bili v torek, dne 3. marca, zaključeni, ker že danes, v četrtek, dne 5. marca, začne zborovati državni zbor. — V koroškem deželnem zboru je edini slovenski poslanec Grafenauer, dobro znan korenjak, krepko branil slovenske pravice. V več sejah se je oglašal k besedi in posebno povdarjal, kako nemška večina zlasti v gospodarskem oziru slovenski del dežele zanemarja. Nemci so mu sicer ugovarjali, a videlo se je posebno iz govorov njih voditeljev Metnica in Dobernika (ponemčena Slovenca), da je potrebna sprava med Slovenci in Nemci. Naši narodni nasprotniki vedno bolj uvidevajo, da morajo nas Slovence upoštevati. — V kranjskem deželnem zboru se je sprejel deželni proračun za l. 1914. Priznanjkljaj se pokriva večinom z dokladami, a tako, da je kmečko ljudstvo najmanj prizadeto. Liberalni poslanci so govorili pri razpravi tako neslano, da so bili nekateri kar od sej izključeni, drugim pa je moral deželni glavar večkrat dati ukor. V ponedeljek se je začela razprava o preosnovi ljudskega šolstva in povišanju učiteljskih plač. — V goriškem deželnem zboru so liberalni poslanci stali predlog za izboljšanje učiteljskih plač. Predlog pa je propadel, ker se niti liberalci sami niso odločno zavzeli zanj. Liberalci svoje pristaše samo farbajo, poleg tega pa seveda pridno skrbijo, da bi se kmečkemu stanu naložili novi davki. — Istrski deželni zbor je razpuščen. Nove volitve so tudi že razpisane, in sicer voli splošna skupina dne 7. junija, morebitne ožje volitve dne 14. jun.: kmečke občine dne 19. junija, ožje volitve dne 26. junija; mesta in trgi dne 30. junija, ožje volitve dne 4. julija; trgovska zbornica, ki voli dva poslance, dne 10. julija, in veleposestvo dne 17. julija. — Čeprav so volitve še le razpisane za junij, se že vrše prav pridno predpriprave. Laško bojno društvo „Unione nazionale“ dela s polnim parom, tudi socialni demokratje se že prav pridno gibljejo, dočim se pa o kakem živahnem gibanju istrskih Slovencev in Hrvatov še prav nič ne sliši. Vsled raznih sleparstev, ki so se razkrila uprav v zadnjih dveh letih v gospodarstvu raznih občinskih zastopih, osobito mestnih, kjer so gospodarili Lahi z denarjem davkoplačevalcev ne samo lahkomišelnost, temveč so si ž njimi polnili svoje globoke žepe, se Lahi silno tresejo za svoje dosedanje posestno stanje. Pri tokratnih deželnozbornih volitvah bo gospodujoči laški klikli precej hudo predlo, osobito v Pulju stoji upanje združenih Hrvatov in Slovencev na trdnih ilah. — Tudi tirolski deželni zbor je že razpuščen. Nove volitve se bodo začele dne 27. aprila in se končajo dne 2. maja.

— **Češko.** Med češkimi Nemci so radi spravni pogajanj s Čehi izbruhnili hudi prepiri. Liberalci so namreč po svojem zastopniku dr. Bachmannu na lastno pest izjavili, da se odslej ne bodo več udeleževali pogajanj. Nemškorađikalna stranka je radi tega izrekla liberalni stranki svoje ogorčenje. Radikalci so pa ob enem tudi izstopili iz nemške zveze. S tem je razbita edinstvo nemško-čeških poslancev, ob enem pa je padlo v vodo tudi vse upanje, da bi se češko-nemški spor v bližnji bodočnosti poravnal. Listi tudi pišejo, da je vlada dajala nekaterim češkim strankam, posebno liberalni mladočeški, razne podpore iz dispozicijskega (razpoložljivega) zaklada. Položaj je nastal naenkrat skrajno napet. Češki agrarci grozijo, da bodo v državnem zboru svojo obstrukcijo zopet nadaljevali.

— **Hrvaško.** V deželnem zboru (saboru) je načelnik stranke prava dr. Mile Starčević v daljšem govoru napadal frankovsko pravaško strujo in dokazoval, da se je frankovska struja dala od bivših mažaronskih banov Cuvaja in Tomašiča podkupiti. Med frankovci in pristaši Mile Starčevića je prišlo radi tega do hudih spopadov. Politične razmere na Hrvaškem so res čudne. Pravaši se bijejo med seboj, koalicija se je zapisala Madžarom, a poslednji se pa

smejejo v pest in tiščijo hrvaški narod vedno bolj v madžarske spone.

— **Ogrsko.** Državni zbor sedaj mirneje zboruje, ker se opozicija sej le v malem številu udeležuje. Dne 2. marca se je govorilo tudi o znanem napadu na katoliško škofijo v Debrecinu. Grof Poloniji je povdarjal, da so Rumuni vprizorili napad in naj se jih zato s tem kaznuje, da se spravna pogajanja med vlado in Rumuni sploh prekinajo. Rumuni so ta napad odločno zavračali in povdarjali, da je nasilna ogrska vlada sama zakrivila nesrečo, ker z vso silo zatira razvoj nemadžarskih narodnosti. Poslanec manjšine Rakovski je v svojem govoru obdolžil vlado, da je neki banki, v kateri imajo besedo vladni možje in poslanci, nakazala do sedaj letno 1.140.000 K podpore. Po novi pogodbi pa dobi ta banka („Adria“) celo 5.500.000 K podpore. Tako gospodarijo liberalci na Ogrskem z denarjem ubogih davkoplačevalcev.

— **Italija.** List „Agenzia Stefani“ poroča iz Bengazija v Tripolisu, da so Lahi dne 28. februarja t. l. pod poveljstvom generala Ameglia napadli sovražnikovo taborišče Eslejdima. Sovražnika, 2500 mož, sta napadli dve koloni. Mešana kolona, ki jo je vodil Meomartini, je prodirala po ravnini, druga kolona je pa po gričih prodirala. Sovražnikova artilerija je otvorila boj, a izstrelila je le nekaj streljav. Sovražnik se je pripravil za obrambo na ekselejdimskih gričih, a na napad od dveh strani ni bil pripravljen in je v paniki zbežal. Lahi so izgubili 2 mrtva in 14 ranjencev, sovražnik je izgubil 235 mrtvih in več sto ranjencev. Lahi so zažgali dva tabora in so zarubili veliko orožja. Iz tega se vidi, da se Lahi vedno niso gospodarji v Tripolisu.

— **Francosko.** Katoličani so si na zborovanju dne 28. februarja ustanovili novo politično stranko, katere se bo razvila po celem Francoskem in ima namen pridobiti katoliški cerkvi zopet potrebno svobodo. Stranka se bo udeležila tudi prihodnjih državnoborskih volitev in sicer po vzorcu katoliške stranke v Italiji, da bodo podpirali kandidate, ki se bodo zavezali, da ne bodo delovali proti načelom katoliške cerkve. Na čelu nove stranke stoji več odličnih mož, med njimi celo več grofov in škofov.

— **Portugalsko.** V tej deželi se bo razglasilo splošno pomiloščenje političnih jetnikov. V državnem zboru je namreč v razpravi vladni predlog, da se vse kaznjence, ki so radi političnih prestopkov zapreti, spusti na prosto. V Lisaboni je strašna podzemna ječa, imenovana „Penitenciaria.“ V to ječo so vrgli vse one odločne katoličane, ki so se borili proti liberalni strahovladi. Jetniki se po vrvi spuščajo v globočino. Noben žarek solncea, ne svetlobe ne vidijo ves čas svoje kazni. Večina teh revežev oslepi in rano umrje.

— **Mehika.** Prekucuihi so pri postaji Lima spustili vojaški vlak v zrak. Cel vlak je bil razdejan, 55 častnikov in vojakov ter več drugih oseb je ubitih. Prekucuihi so streljali tudi na osebni vlak, ki je sledil ponesrečenemu vlaku na drugem tiru.

Razne novice.

Godovi prihodnjega tedna.

8. Nedelja. 2. postna. Janez od Boga.
- Nedeljski evangelij: Jezus se na gori izpremeni. Mat. 17, 1-9
9. Ponedeljek. Franciška Rim.
10. Torek. 40 mučencev.
11. Sreda. Herakliji, m.
12. Četrtek. Gregor I.
13. Petek. Rozina, vd.
14. Sobota. Matilda, k.

* **Čenjenim naročnikom „Slov. Gospodarja“!** V tiskarni se je z delom zopet začelo. Od zdaj zanaprej bo naš list zopet redno prihajal in navadnem obsegu. Svojim cenj. naročnikom se zahvaljujemo, da so imeli za časa stavke v tiskarni z nami potrpljenje. Mnogi naročniki še za l. 1913 niso poravnali naročnine. **Te prosimo, da nam naročnino pošljete najpozneje do 15. marca t. l. Kdor do tega časa ne bo plačal lista, se mu bo list takoj ustavil.** Stroški za list so ogromni, zato pa lista tudi ne moremo pošiljati zastoj. Sicer pa je list tudi silno poceni. Ni ga kmalu lista, ki bi stal 4 K na leto in bi obsegal 12 strani! **Kdor si list na novo naroči in ne pošlje obnem naročnine, dobi na ogled samo 2 številki.** Potem se list ne pošlje več. Svoje prijatelje prosimo, da zdaj začnejo pridno agitirati za „Slovenskega Gospodarja“, da naš list pride v vsako slovensko kmečko hišo!

Upravništvo.

* † **Kardinal dr. Kačtaler.** V noči od petka na soboto ob 11. uri je v Solnogradu mirno v Gospodu zaspal kardinal rimsko-katoliške cerkve, knezonadškof solnograški, dr. Kačtaler, v visoki starosti 82 let. Rojen je bil leta 1832 v Hippachu pri Briksenu na Tirolskem kot sin ljudskošolskega učitelja. V Solnogradu je doživel gimnazijo z odliko, nakar je stopil v bogoslovje, katero je istotako dovršil z najboljšim vspehom ter bil leta 1856 posvečen za mašnika. Kot kaplan je pastiroval le kratko časa na deželi. Imenovan je bil kmalu za podravnatelja solnograške bogoslovnice, leta 1862 je postal doktor bogoslovja in je bil imenovan za profesorja na inomoškem vseučilišču. Šest let pozneje, leta 1868, je bil poklican v stolni kapitel, bil dve leti pozneje imenovan za ravnatelja bogoslovnice, leta 1891 za pomožnega škofa, leto pozneje za stolnega prošta in dne 10. maja 1900 za knezonadškofa solnograškega. Tri leta pozneje je postal kardinal rimsko-katoliške cerkve in